

Nr 64.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående restitution i visst fall av för mycket erlagd arvsskatt; given Stockholms slott den 28 januari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför:

Jag ber härmed få underställa Kungl. Maj:ts prövning följande ärende i fråga om restitution av för mycket erlagd arvsskatt.

Nämndemannen, mjölnaren Anders Wallström från Solnan i Svegs socken, Härjedalen, avled ogift den 7 maj 1921. Den 13 juli 1921 upprättades efter Wallström bouppteckning, vilken utvisade en behållning av 59,908 kronor 24 öre. Bland tillgångarna i boet upptogs fastigheter i Svegs socken till ett värde av 29,800 kronor, kontanta medel till 3,111 kronor 85 öre, säkra fordringar till 14,064 kronor 34 öre samt aktier, nämligen 40 stycken i aktiebolaget Mälardalens bank, beräknade efter en kurs av 135 kronor till sammanlagt 5,400 kronor, och 34 stycken i aktiebolaget Jämtlands folkbank, beräknade efter en kurs av 200 kronor till sammanlagt 6,800 kronor. Övriga tillgångar utgjordes av diverse lösören. Av behållningen i boet tillföll, på grund av ett av Anders Wallström upprättat testamente,

hans den 6 januari 1870 födda oäkta dotter Beata Wallström 57,908 kronor 24 öre. Vid bouppteckningens inregistrering vid lagtima höstetinget med Svegs tingslag den 9 september 1921 beräknade dåvarande häradshövdingen i Härjedalens domsaga O. Schough arvsskatten å Beata Wallströms andel enligt klass IV i den i arvsskatteförordningen för arvsskattens beräkande intagna tariffen till 9,780 kronor i stället för, såsom bort ske, enligt klass I, vilken omfattar, bland annat, andel som på grund av testamente tillkommer barn och enligt vilken skatten skulle utgjort 2,145 kronor. Beata Wallström har således fått erlægga 7,635 kronor för mycket i arvsskatt.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har nu Beata Wallström, med förmälan att vid inregistrering den 5 november 1924 av ett tillägg till nämnda bouppteckning arvsskatten beräknats enligt klass I samt att därvid upplysts att så jämväl bort ske vid inregistreringen den 9 september 1921, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte av nåd bevilja henne restitution av vad hon för mycket erlagt i stämpel. Till stöd för ansökningen har Beata Wallström anfört, att hon genom uttalande av vederbörande domhavande fått den uppfattningen, att arvsskatten blivit riktigt beräknad, samt att det vore hårt för henne att behöva förlora ett så stort belopp som här vore i fråga.

Över ansökningen har *statskontoret* den 4 maj 1926 avgivit infortrat utlåtande, därvid ämbetsverket anfört följande. Sökanden hade icke styrkt, att hon icke inom den i 49 § 2 mom. första stycket av förordningen om arvsskatt och skatt för gåva stadgade tid kunnat till vederbörande hovrätt ingiva ansökning om återfående av det för mycket erlagda skattebeloppet. Vid sådant förhållande syntes ansökningen icke kunna av Kungl. Maj:t bifallas. Då sökandens underlåtenhet att i behörig ordning söka restitution emellertid syntes hava berott på att hon, själv i saknad av kännedom om arvsskatteförordningen, trott sig kunna lita på riktigheten av vederbörande domhavandes uträkning av arvsskatten, syntes det obilligt, om hon skulle drabbas av den avsevärda förlust, som för henne uppstått genom det felaktiga förfarandet, varför statskontoret för sin del tillstyrkte, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att på grund av föreliggande förhållanden medgiva, att det felaktigt debiterade stämpelbeloppet måtte, utan hinder av föreskriften i berörda författningsrum, få till sökanden restitueras.

Svea hovrätt, som anbefallts att, efter vederbörande domhavandes hörande, yttra sig i ärendet, har med utlåtande den 30 juli 1926 överlämnat yttranden av förutvarande häradshövdingen i Härjedalens domsaga O. Schough och nuvarande häradshövdingen i domsagan T. Hummerhielm.

Förutvarande häradshövdingen Schough har bland annat anfört, att han, då han beräknat arvsskatten i fråga, vid det förhållande att Beata Wallström allmänt ansetts vara oäkta dotter till nämndemannen Wallström och enligt Schoughs mening ordet »barn» i klass I i den i arvsskatteförordningen intagna tariffen vore liktydigt med »äkta barn», ansett, att klass I i nämnda

tariff icke vore i fallet tillämplig. Då på grund av denna tolkning arvs-skatten å den egendom, som tillfallit Beata Wallström, blivit för högt beräknad, då hon vidare numera syntes befinna sig i knappa ekonomiska förhållanden och då den förlust, hon genom stämpelbeläggnings lidit, till följd härav blivit för henne synnerligen kännbar, syntes det Schough billigt, att hon erhöles den begärda restitutionen. Tillika har Schough förklarar, att han i så fall givetvis hade att återställa den stämpelprovision, som utgått å det för högt erlagda beloppet.

Häradshövdingen Hummerhielm har i sitt den 31 maj 1926 dagtecknade yttrande anfört bland annat följande.

Av handlingarna i saken framginge, att Beata Wallström för sin andel i kvarlåtenskapen efter Anders Wallström fått erlagga arvsskatt med 7,635 kronor högre belopp än som lagligen kunnat uttagas. Enligt vad Hummerhielm inhämtat vid samtal med den person, fjärdingsmannen C. M. Sunding i Sveg, som varit utredningsman i boet efter Anders Wallström och som i orten åtnjöte allmänt anseende såsom en synnerligen redbar och pålitlig man, hade anledningen till att Beata Wallström förut ej sökt restitution uteslutande varit okunnighet om författningens bestämmelser härutinnan.

Sunding hade vidare lämnat Hummerhielm följande upplysningar. Boets verkliga ställning hade ej varit på långt när så förmånlig, som av bouppteckningen synts framgå. Fastigheterna, en gård i Solnan med kvarn, åtskilliga slåttlägenheter samt några skogsskiften med merendels avverkad skog, lämnade ej någon inkomst utöver nödtorftigt uppehälle för Beata Wallström själv och hennes stora hushåll, uppgående till 12 å 15 personer (barn och barnbarn till henne samt en del mestadels orkeslösa personer, som tidigare haft arbete å gården och sedan kommit att bo kvar där). Fastigheternas saluvärde uppginge enligt Sundings mening numera icke till 20,000 kronor. Lösörena hade i bouppteckningen upptagits efter den tiden gängse värden, som nu överlag vore mycket för höga. Å de i bouppteckningen upptagna aktierna hade Beata Wallström aldrig fått någon utdelning; aktierna i Mälarbanken hade vid realisation i november 1924 inbragt allenast 920 kronor 90 öre; försäljningsvärdet för aktierna i Jämtlands Folkbank, vilka alltjämt funnes kvar, utgjorde för närvarande 25 å 30 kronor för aktie. De kontanta medlen och banktillgodohavandena hade vid bouppteckningstillfället redan delvis förbrukats. Vid Anders Wallströms död hade gården och dess inventarier befunnit sig i mycket förfallet skick, vadan en del reparationer och nyanskaffningar icke kunnat undgås. Vad Sunding, som hela tiden skött Beata Wallströms affärer, haft disponibelt den 21 december 1921, då arvsskatten erlagts, hade blott varit ett i Mälarbanken inestående belopp av 4,185 kronor 25 öre. Då åtskilliga andra utbetalningar förestått, hade det varit nödvändigt att upptaga ett banklån å 7,000 kronor. Detta lån hade man sedan icke varit i stånd att infria. Det hade ej ens funnits medel till räntebetalningarna, utan man hade måst öka lånet genom räntornas läggande till kapitalet. Numera uppginge lånet till 9,000 kronor. För att skaffa

medel till gäldande av utskylder m. m. hade man realiserat vad som gått att realisera; sålunda hade man sålt, utom aktierna i Mälärbanken, en i boupp-teckningen upptagen fastighet i Svegsmon och en skogsstämpling å en fastighet i Överberg. Nu funnes ej mera någon skog att sälja och det läte sig under rådande förhållanden näppeligen göra att realisera någon eller några av de många småfastigheterna.

Svea hovrätt har i sitt utlåtande tillkännagivit, att hovrätten anslöte sig till det av statskontoret i ärendet avgivna yttrandet, dock att i eventuell restitution icke borde ingå vad som motsvarade den av stämpelförsäljaren tillgodonjutna provisionen.

*Departements-
chefen.*

Enligt den i 19 § av gällande förordning om arvsskatt och skatt för gåva intagna tariffen skall för andel, som på grund av arv eller testamente tillkommer efterlevande make eller barn eller adoptivbarn eller avkomling till barn eller adoptivbarn, arvsskatt beräknas enligt klass I i tariffen. Ostridigt är, att Beata Wallström var barn till avlidne Anders Wallström samt att den arvslott, vilkens stämpelbeläggning är i fråga, tillfallit henne på grund av ett av Anders Wallström upprättat testamente. På grund härav borde stämpeln å Beata Wallströms arvslott, 57,908 kronor 24 öre, hava beräknats enligt klass I, varvid den skulle hava uppgått till 2,145 kronor. Då stämpeln i stället uttagits enligt klass IV med 9,780 kronor, har arvsskatt erlagts med ett belopp, som med 7,635 kronor överstiger vad som lagligen bort uttagas.

Rättelse i den felaktiga stämpelbeläggnings hade kunnat vinnas på ansökan antingen hos Svea hovrätt, i vilket fall ansökningen skolat ingivas inom 6 månader från det skatten erlagts, eller ock hos Kungl. Maj:t, varvid i ansökningen skulle hava styrkts att ansökning till hovrätten icke kunnat ingivas inom nyssnämnda tid.

I förevarande fall har någon ansökan till vederbörande hovrätt icke gjorts och, på sätt statskontoret framhållit, har i den till Kungl. Maj:t ställda ansökningen icke styrkts, att ansökan till hovrätt icke kunnat ske inom den stadgade tiden. Vid sist angivna förhållande äger Kungl. Maj:t icke bifalla ansökningen.

I likhet med statskontoret och Svea hovrätt anser jag emellertid, att förhållandena, sådana de framgå av den redogörelse som här lämnats, och de ömmande omständigheter, som i detta fall ovedersägligen föreligga, göra det rimligt, att, utan hinder av de av mig återgivna bestämmelserna i gällande förordning om arvsskatt och skatt för gåva, det felaktigt debiterade stämpelbeloppet till sökanden restitueras. Därvid bör emellertid, såsom Svea hovrätt i sitt utlåtande framhållit, avdragas vad som motsvarar den av stämpelförsäljaren tillgodonjutna provisionen. Jag förutsätter, att stämpelförsäljaren, på sätt han förklarar, kommer att till Beata Wallström återbetala vad han i anledning av den felaktiga stämpelbeläggnings för mycket uppburit i provision.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att på grund av föreliggande omständigheter medgiva,

att förenämnda felaktigt debiterade arvsskattebelopp, 7,635 kronor, må med avdrag av därå belöpande stämpelprovision restitueras till Beata Wallström.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Elis Lindahl.
